

HOMILIE VIERDE ZONDAG DOOR HET JAAR A 2011

Beroemde mensen zijn vaak beroemd geworden door een bijzondere uitspraak. Zo doet de zwarte Amerikaanse dominee Maartin Luther King ons altijd weer denken aan zijn beroemde redevoering: "I had a dream – ik had een droom." In het Amerika van zijn dagen, de jaren 60 van de vorige eeuw, met de vele rassenrellen, sprak hij over de droom van gelijkheid en gelijkwaardigheid van blank en zwart, van onderlinge vrede en gelijke kansen voor blank en zwart. De zwarte dominee gaf stem aan de verdrukten. Hij sprak over een nieuwe samenleving. Hij sprak over de wereld op zijn kop, waarin de eenvoudigen tot aanzien worden gebracht. Hij verwoordde wat ook andere grote leiders hadden nagestreefd zoals Mahadma Ghandi in India en Nelson Mandela in Zuid-Afrika. Zij hebben getoond profetische figuren te zijn, die ook zelf de prijs hebben moeten betalen van hun verzet tegen een onrechtvaardige situatie: ze moesten jarenlange verbanning verdragen of zij zijn vermoord.

Opmerkelijk genoeg hebben deze drie moderne profetische personen zich geïnspireerd gevoeld door de persoon en de woorden van Jezus van Nazareth. Onze Heer Jezus Christus heeft met zijn Zaligsprekingen, zoals wij deze zojuist hebben gehoord, eveneens geschiedenis geschreven. Deze boodschap van de Zaligsprekingen inspireert mensen van alle tijden. Of ze wordt als een ongemakkelijke boodschap afgedaan. Als wereldvreemd of niet ter zake doende.

Deze Zaligsprekingen vormen de aanhef van de Bergrede. Vorige week hoorden wij, hoe Jezus een begin maakte met zijn openbaar leven en zijn eerste leerlingen riep. Vandaag houdt Hij Zijn eerste grote toespraak, waarin Hij een schets geeft van de nieuwe wereld die Hem voor ogen staat: de Komst van Gods Koninkrijk. Eigenlijk moeten wijzelf ook plaats nemen bij die eerste leerlingen. Eigenlijk is de Bergrede voor iedere christenmens eveneens als verplichte leerstof te beschouwen. Zij presenteert ons Jezus als degene die vorm geeft aan ons leven en die voor ons ook de norm wil zijn. Wie de Bergrede leest wordt zich ervan bewust, dat christenen de morele lat voor hun leven zeer hoog leggen.

Negen keer spreekt Jezus een bepaalde groep van mensen zalig. Ons komt dat wat eigenaardig over, want zo zalig lijken ons deze mensen niet: Zalig de armen van geest, zalig de treurende, zalig die hongeren naar gerechtigheid, zalig de zuiveren van hart, zalig degenen die vervolgd worden. Kort samengevat: "Zalig de onzaligen". Maar de Zaligsprekingen illustreren wat ons ook de grote moderne profetische figuren duidelijk maken: Zonder persoonlijk offer zal de nieuwe wereld van het Godsrijk geen gestalte kunnen krijgen. Uiteindelijk heeft ook Jezus zijn leven gegeven, opdat voor ons de nieuwe wereld zou aanbreken en de oude wereld van het egoïsme, de machtswellust, de hebzucht overwonnen zou worden.

Jezus spreekt zijn leerlingen toe. Zij zijn Jezus gevolgd, ieder met zijn eigen verwachtingen. Zij hebben allen hun eigen dromen over bevrijding van de Romeinen. Zij mijmeren graag over het nieuwe rijk dat dan zal komen, waarin zijzelf dan de machtigen zullen zijn. Maar voorspelbaar is helaas ook, dat zij dan met alle slechte eigenschappen behept zullen zijn, die machtigen nu eenmaal eigen zijn. Immers macht bederft een mens meestal snel. Gods Koninkrijk zal echter anders zijn, want daar zal de macht van de liefde regeren en liefde is kwetsbaar. Liefde lijkt machteloos, want liefde maakt geen vuist. Liefde gaat nooit met dwang gepaard. Liefde is in de ogen van de machthebbers dan ook zinloos. Liefde is daarentegen zachtmoedig. Liefde is barmhartig en niet wraakzuchtig. Liefde bewerkt vrede en hongert naar een wereld van gerechtigheid. Liefde

kiest niet voor wraak, maar voor verzoening. Wraak veroorzaakt alleen maar nieuw geweld, nieuw onrecht, nieuwe onmenselijkheid. Geïnspireerd door deze boodschap van Jezus koos Ghandi in India voor de geweldloosheid. Daarna koos hij voor verzoening en wederzijdse vergeving.

Maar eigenlijk spreekt Jezus ook over zichzelf. Hij omschrijft, hoe hij aan zijn eigen leven invulling geeft: Wat Hijzelf belangrijk vindt en wat Hij ons als wegwijzer voor het leven wil meegeven. De Bergrede wil een uitnodiging zijn om deel te nemen aan de levenswijze van Jezus. Immers dan belijden wij, dat Jezus voor ons de weg, de waarheid en het leven is. De Zaligsprekingen vatten dat samen. Zij zijn dus onze wegwijzers door het leven.

Als wij als gelovigen met Jezus op weg door het leven gaan, dan zijn wij op de goede weg. Wij mogen de Zaligsprekingen daarom beschouwen als hoopvolle beloftes: "Wij zijn op de goede weg." Wij zijn op de weg naar de zaligheid, het eeuwige geluk bij God. Dat laat ons volhouden zelfs dan, juist dan, als menselijk gesproken daar geen aanleiding toe is en als die weg ons nu onzalig lijkt. Toch zijn wij toch op de goede weg, want Jezus is die weg ons voorgegaan. Hij is die weg. Amen.